

Список використаних джерел

1. Васильєва Г. І., Фень М. В. Сутність поняття «міжпрофесійне співробітництво» в команді супроводу в умовах інклюзивного навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 73. С. 95–101.

2. Фокіна Н. В. Підготовка майбутніх учителів до розвитку соціальної толерантності школярів в умовах інклюзивної освіти : магістерська робота студентки групи ЗОПНм-22 / науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент І. Є. Макаренко. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 86 с.

Ганна Зварич,

доктор філософії (PhD) освітніх, педагогічних наук,

доцент кафедри соціально-гуманітарних наук,

Тернопільська богословська академія імені патріарха Йосифа Сліпого,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Серед першочергових завдань педагогіки нині можна назвати необхідність вирішення накопичених проблем, що належать до сутності, структури та специфіки історико-педагогічного пізнання, побудови її внутрішньої логіки; вивчення теоретичного знання – педагогічної теорії та концептуальних положень; прояснення понятійно-категорійного апарату педагогіки як самостійної галузі наукового знання та ін. [2].

Розглянемо важливі і досить ефективні для нашої роботи загальнонаукові підходи до формування системи педагогічного знання:

1. Структурно-функціональний підхід. Основними у ньому є поняття структури та функції. Від поняття функції слід відрізняти поняття функціональних вимог (функціональних передумов чи імперативів). Це поняття зазвичай використовується для аналізу суспільства як соціальної системи з двоюкою метою. По-перше, у тому, щоб визначити мінімальний набір життєво-важливих для суспільства функціональних вимог, без виконання яких суспільство неспроможне нормально відтворюватися. По-друге, з метою з'ясування основних структурних компонентів, які забезпечують нормальне функціонування та стабільність суспільства.

2. Системний підхід до аналізу змісту підготовки майбутнього фахівця. Елементами системи в педагогіці можуть бути поняття, об'єкти та суб'єкти. Система називається абстрактною, якщо її елементами є поняття. Система відноситься до конкретних, якщо хоча б два її елементи є об'єктами. Зазначено, що всі абстрактні системи є неживими, тоді як конкретні можуть бути і живими, і неживими. Відкрита система перебуває у взаємодії із пов'язаними з нею системами. Усі живі системи – відкриті. Системи складаються з підсистем і водночас входять у великі чи високоорганізовані системи, які найчастіше називають загальними.

Розкриття поняття «педагогічна система» є необхідною умовою розвитку підходу в педагогіці. Можна вважати, що педагогічна система складається з

безлічі взаємопов'язаних структурних та функціональних компонентів, підпорядкованих цілям виховання та навчання підростаючого покоління та дорослих людей. Педагогічні системи об'єднує загальна мета – передача знань, досвіду, виховання певних властивостей особистості, поведінки, відносин. Виділяються такі структурні компоненти педагогічної системи: мета, навчальна та наукова інформація, засоби, форми та методи педагогічної комунікації, учнів та педагога. Таким чином, педагогічні системи – конкретні. Педагогічні системи – складно-організовані системи, тому характеристики педагогічної системи залежать від її організації. Організація передбачає наявність цілеспрямованої поведінки, мотивів та характеристик поведінки. Відповідно, організація системи є характеристикою системи. Організація представляє собою самоврядну систему, для якої характерна здатність вибирати напрямки діяльності, відповідальність за які може бути розподілена між елементами системи на основі їх функцій, положення або інших ознак (структура організованої системи). У визначенні поведінки та взаємодії підсистем організованої системи важливу роль відіграє комунікація між частинами організації. Учасники організаційної системи розподіляють між собою завдання та відповідні напрямки діяльності. Більшість педагогічних систем є організаціями досить високого рівня та свідомо рухаються у напрямі обраної мети [1].

3. Системно-структурний підхід. Даний підхід до явищ суспільного життя найбільшою мірою виявляє властиві йому евристичні можливості, коли поєднується з визнанням специфіки суспільних явищ. Це потребує використання спеціального понятійного апарату для опису суспільних явищ. На основі системно-структурного підходу здійснюється функціональний аналіз розвитку закладу освіти, скорельований з конкретними етапами соціально-економічного розвитку громадянського суспільства.

4. Гуманістичний підхід. У міру демократизації суспільної свідомості освіта дедалі більше наповнювалася новим гуманістичним змістом. Виявляється двоїстість педагогічного знання – орієнтація на підготовку людини із соціально заданими параметрами та водночас – на розвиток унікальної особистості, яка має здібності до творчості та самостійного вибору світоглядної позиції.

Таким чином, означені нами загальнонаукові підходи сприяють формуванню системи педагогічного знання як у викладачів, так і в здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Драч І. І. Загальнонаукові підходи до організації навчального процесу у вищій школі. *Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу* : монографія / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна та ін. Київ : ТОВ «Альфа-Реклама», 2014. С. 29–65.

2. Кришук Б., Романишина Л. Загальнонаукові підходи до формування педагогічної культури майбутніх фахівців. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2022. № 3-4. С. 113–118.